

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**Első világháborús emlékművek
Szabolcs és Szatmár vármegyékben a két világháború között
(1918-1938)**

Holmár Zoltán

Témavezető: Prof. Dr. Püski Levente PhD egyetemi tanár

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2019

I. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A doktori dolgozatommal az elsődleges célom az volt, hogy a Szabolcs és Ung k. e. e., valamint a Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegyében fellelhető, két világháború közötti időszakban, vagyis 1918 és 1938 között keletkezett első világháborús hősi emlékművekről minél pontosabb, átfogó történeti áttekintést nyújtsak, bemutatva azok történetét a gondolattól egészen a megvalósításig, olykor kitekintve azoknak mai állapotára és napjainkban betöltött szerepére. Fontosnak tartottam azt is, hogy a témával kapcsolatos eddigi legjelentősebb szakirodalmat és az országos méretű kutatásokat, levéltári és irattári forrásokat is bemutassam. Ezek a felmérések, mivel időben több évtized eltéréssel jöttek létre, meghatározó lenyomatai is annak, hogy hogyan változott a hősi emlékek megítélése és elhelyezkedése a köztudatban. Az újabb kutatásokra azért kerül sor mindig, hogy a korábbi kutatások eredményeit pontosítsa vagy megerősítse, illetve az azóta eltelt változásokat rögzítse és feldolgozza. A felhasznált szakirodalom csupán néhány vonatkozásban szorult javításra és kiegészítésre, az emlékművek konkrét történetét illetően viszont jelentős hiányosságok, és gyakran komoly tévedések is voltak, amelyeket tapasztalataim szerint sokszor egymástól vettek át az újabb tanulmányok szerzői, anélkül, hogy ellenőrizték volna az egyes történeti adatok hitelességét. Doktori értekezésemben ezeket a kisebb-nagyobb tévedéseket igyekeztem kiküszöbölni, és az úgynevezett „fehér foltokat”, azaz az alkotó személyének kilétét vagy a felállítás dátumát próbáltam konkretizálni, valamint az emlékművek történetének minél színesebb bemutatására törekedni.

Kutatómunkámat 2012-ben azért indítottam el, hogy minél pontosabban megismerjem egykori lakóhelyem, Kótaj község első világháborús emlékművét. A kutatás során felmerült ellentmondásos információk miatt úgy döntöttem, hogy a mai Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében fellelhető valamennyi első világháborús emlékmű esetében is utánajárok a felmerülő téves adatoknak, hogy az ellentmondásokat tisztázzam. Fő célom az volt, hogy az így összegyűjtött adatok és források alapján részletes áttekintést adjak ezen alkotások történetéről, tartalmi szerkezetükről, művészi háttérükről és mindenkorai társadalmi megítélésük változásairól. A megye valamennyi hősi emlékművének áttanulmányozása azonban azzal járt, hogy tetemes mennyiségű információ gyűlt össze, melyet egy értekezésben lehetetlenség lett volna számba venni, ezért szükség volt egy időbeni korlát meghatározására, így csupán a két világháború közötti korszak alkotásai kerültek bemutatásra. A doktori értekezésem címe is magyarázatra szorul, hiszen itt „Szabolcs és Szatmár vármegye” nem az 1918 előtti közigazgatási egységekre utal, hanem a trianoni békeszerződés következtében az

1923. évi XXXV. törvénycikk értelmében 1924. január 1-jei hatállyal kialakított Szabolcs és Ung k. e. e., valamint Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegyékre. Ennek ellenére a megye területén lévő összes világháborús emlékmű számbavételére szükség volt, hiszen ezáltal le tudtam szűkíteni azt a kutatási kört, amelyről ténylegesen írni szerettem volna értekezésemben.

Területileg elsődleges célként a mostani államhatárokon belül felállított megyei hősi emlékek minél részletesebb feltárását jelöltem meg, így a bécsi döntések révén ideiglenesen visszakerült területeken avatott emlékművek elemzésére nem tért ki jelen értekezés, mint ahogyan a különböző harcterek hősi emlékeit sem vontam a gyűjtőmunkám körébe. Kutatásom témájához azonban hozzátartoztak azok a települések, melyek még a két világháború között közigazgatásilag Szabolcs vagy Szatmár vármegye részét képezték, azonban az azóta történt megyerendezések következtében átkerültek a szomszédos megyékhez.

Továbbá jelen dolgozatommal azt is el kívántam érni, hogy alapot szolgáltatassak a további részletekbe menő kutatásokhoz. Ehhez, amellettt hogy számba kellett vennem az összes Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében fellelhető hősi emlékművet, össze is kellett foglalnom az eddigi kutatási eredményeket, pontos meghatározást kellett adni a kutatási körbe vonható alkotásokról térben, időben és tartalomban egyaránt. Doktori értekezésemnek azért sem volt célja a második világháború alatt, vagy az azt követő korszakokban keletkezett hősi emlékművek bemutatása, mert ezeknek az emlékműveknek a tartalmi mondanivalója megváltozott, kiegészült, vagy éppen a politikai berendezkedés viszonyult másképpen hozzájuk a későbbiekben. Ezekből a korszakokból több esetben is hiányos ismereteink miatt számos fontos terület maradt még, amelyek még mindig feldolgozásra várnak, különös tekintettel az 1938 után keletkezett világháborús emlékművek esetében. Ezek egy másik dolgozat kapcsán akár újabb kutatásokat is megérdemelnek.

II. Az alkalmazott módszerek vázolósa

A Szabolcs és Szatmár vármegyei hősi emlékművekre vonatkozóan csupán Nyíregyháza világháborús emlékjelei kerültek feldolgozásra és publikálásra Margócsy Józsefnek és Ilyés Gábornak köszönhetően. A megyeszékhelyen kívül, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye többi településeinek első világháborús emlékműveiről viszont még eddig nem készült átfogó, tudományos írás, ezért is vállalkoztam doktori értekezésemben ezt a célt megvalósítani. A

kutatást ezen a téren nehezítette az a tény, hogy nem minden település rendelkezett helytörténeti olvasókönyvvel, vagy különböző terjedelmű monográfiával, így ott legtöbbször a korabeli megyei sajtó híradásaira és a levéltári kutatások anyagaira, elsősorban az alispáni mutatók anyagaira, valamint a képviselőtestületi jegyzőkönyvekre támaszkodhattam.

Az információgyűjtést először az online források segítségével kezdtem meg, közülük is elsőként az első tudományos forráspublikációs célú, nagytömegű adatbázisokat az **Arcanum Adatbázis Kft.** (www.arcanum.hu) és a **Hungaricana** nevű portálokat (www.hungaricana.hu) kerestem meg, melyekhez különböző könyvtárak által digitalizált anyagok, országos és helyi lapok, lexikonok, iskolai értesítők, lakcímjegyzékek, evangélikus kiadványok stb. kapcsolódnak. A két világháború között korszak sajtótörténetben sokat segített a 2002-ben megjelent *„Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (a történelmi Bereg, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa és Ung vármegyék) sajtóbibliográfiája (1845-2000).”* Ezeknek egy része – különösen Szabolcs vármegye lapja, a **Nyírvidék** – a Hungaricana oldalán meg is található és kereshető is, de Szatmár vármegye újsága, a **Szatmár és Bereg** csak töredékesen van fenn, ezért a hiányzó lapszámokat, sőt éveket – 1923-1925, valamint 1932-1940 között –, a hagyományos mikrofilmes kutatással lehetett csak elérni. A két nagy megyei lapon kívül számos országos újság is beszámolt olykor egy-egy vidéki emlékműállításról. Gyakran a hiányos információkat orvosolta jelentős mértékben az **Magyar Távirati Iroda Rt. (MTI)** és a **Magyar Országos Tudósító Rt. (MOT)** korabeli híryanagából készült millió oldalas adatbázis, mely a Hungaricana oldalán szintén elérhetőek.

A szöveges források mellett alapvető fontossággal bírtak a képgyűjtemények. Egy képeslap sokszor különlegesebb és informatívabb volt, hiszen felidézte és megőrizte saját korának képi valóságát, másrészt képes oldala grafikai alkotás vagy fénykép alapján készült, s a rányomtatott szövegből pedig arról is információt kaptunk, hogy mit ábrázol a kép. Mivel a kisebb településeken a hősi emlékmű még ma is gyakran az egyetlen köztéri alkotás, azok a települések – amelyek készítettek képeslapot – szinte biztos, hogy azon szerepeltették az emlékművüket.

Az online források közé sorolható a **Magyar Hősök** című honlap (www.magyarhosok.hu), amely hatalmas mennyiségű képanyagot tartalmazó oldal, s kizárólag a két világháború hősi emlékeit veszi számba. A Magyar Hősök honlapjához hasonló oldal Dr. Varga József egyetemi tanár saját weblapja (<http://www.agt.bme.hu/varga/foto/vh1/vh1.html>), mely olykor adatokkal is szolgál egy-egy hősi emlékműről. A gyűjtemény elsősorban a nagy háborús emlékekre koncentrál, melyeket a legtöbb esetben egy-egy képpel illusztrál. Meg kell még említeni a **Hadtörténeti Intézet és Múzeum hadisír nyilvántartó oldalát** is

(<http://www.hadisir.hu/hosi-emlekmuvek>), ahol az egész országra kiterjedően, településenként vizsgálhatjuk meg a világháborús emlékművek fotóit. A gyűjtemény itt is elsősorban a nagy háborús emlékekre koncentrál, melyeket a legtöbb esetben egy-egy képpel illusztrál, hiányossága viszont az, hogy a képgyűjteményhez rövid adatok és információk nem kapcsolódnak. A sorban az utolsó és a hősi emlékek kutatása szempontjából talán a legfontosabb internetes adatbázis, a ma már korábban említett **Köztérkép** nevű oldal (www.kozterkep.hu), mely napjainkban Magyarország legnagyobb digitális nyílt művészeti, köztéri alkotásokat magába foglaló gyűjteményének tekinthető. Ehhez szorosan kapcsolódik Somfay Örs doktori értekezésének adatbázisa, a **Hősi Emlék** (www.hosiemlek.kozterkep.hu) is. Ez a két weboldal ugyan minden eddiginél alaposabb adatbázisa az első világháborús emlékműveknek, de még így is számos „fehér folt” volt benne – különösen a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei vonatkozású emlékművek esetében – melyek eltüntetésére jelen doktori értekezéssel vállalkoztam.

A hiányzó információkat és képi forrásokat szintén telefonon vagy e-mailen keresztül sikerült begyűjtenem több Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei település önkormányzatától vagy lelkészétől – közülük ki is emelném Tiszaszalka, Kölcse, Csegöld, Penészlek, Nagyszekeres és Szatmárcseke önkormányzatát, valamint a méhteleki, ökörítőfülpösi, kömörői, kölcsei, nagyszekeresi, milotai, vámosoroszi, majtisi, besenyődi és nábrádi lelkészek szíves segítségét. Ezekén kívül személyes terepbejárásokat is végeztem több emlékművel kapcsolatban – például Kótajban, Nyíregyházán, Újfehértón, Gávavencsellőn, Dombrádon, Tiszavasváriban, Polgáron vagy Nyírcsaholyban.

A felhasznált források másik nagy csoportját a szakirodalmak képezték. Közülük is a témában alapműnek számító „*Monumentumok az első háborúból*” című, 1985-ben megjelent kötetet emelném ki, melynek szerkesztője a Hatvany Lajos Múzeum akkori igazgatója, Kovács Ákos volt. Ő volt az első hazánkban, aki felhívta a figyelmet a világháborús emlékművekre, és 1980-81-ben, a múzeum munkatársaként elindított egy egész országot lefedő kutatást, mely a gyűjtőmunkám alapvető kiinduló pontjának tekinthető. Ebben a témában szintén alapvető és meghatározó műnek számít Pótó Jánosnak „*Az emlékeztetés helyei*” című, 2003-ban megjelent kötete, mely főleg a politikai rendszerváltások köztéri alkotásokra gyakorolt hatásával foglalkozik. A szakirodalmak sorának további fontos pillérének számított Gyáni Gábornak a 2016-os kiadású „*A történelem mint emlék(mű)*” című munkája, mely külön fejezetben foglalkozott az első világháború emlékezetével. Tovább szűkítve a szakirodalmak körét a lokális történelemre, ki kell emelnem Ilyés Gábornak a Nyíregyháza köztéri alkotásairól szóló „*Beszél a márvány*” című 2008-ban megjelent könyvét, mely mind képanyagában, mind pedig

történeti feldolgozottságában értékes munka. A szerző másik ilyen jelentős munkája a 2014-ben kiadott *„Hősök temetője”* című kötet, mely ismét jó kiindulópontot jelentett a nyíregyházi világháborús emlékjelek kutatásában. Nyíregyháza hősi emlékművével maga Margócsy József is sokat foglalkozott az *„Utcák, terek, emléktáblák”* című ötkötetes munkájának a harmadik részében.

Helytörténeti vonatkozásban megkerülhetetlenek a megyékkel foglalkozó monográfiák, volt közülük is a legjelentősebb Háger László 1929-es *„Szabolcs vármegye fejlődése és kortörténete”*, Hunek Emil 1931-es *„Nyíregyháza és Szabolcsvármegye községei”*, valamint Dienes István 1939-es *„Szabolcs vármegye”* című kötete. A Szatmár vármegye történetét feldolgozó korabeli kötetek közül Dömjén Miklós 1932-ben megjelentetett *„Szatmár és Bereg vármegyék fejlődés és kortörténete”* című munkája, valamint Fábián Sándor szerkesztésében *„Szatmár, Ugocsa és Bereg vármegyék (1924-1938)”* című 1939-es kötetet emelném ki. Ezekon kívül számos helytörténeti olvasókönyv is rendelkezésre állt – a teljesség igénye nélkül közéjük sorolható Újfehértó, Kótaj, Tornyospálca, Nyírlugos, Penyige, Szatmárcseke és Tarpa történetét bemutató írások. A helytörténeti monográfiák mellett komoly forrást képeztek a települések helyi lapjai – ezek közé a kótaji *„Keresztút”*, valamint a nyírbátori *„Bátor”* című lapok tartoznak. 2014-ben és 2018-ban az első világháború kirobbanásának 100. évfordulója alkalmából Kótaj község helyi lapjába, a *Keresztút* című, negyedévente megjelenő újságba is írtam egy-egy megemlékező írást a szoborról és a háború helyi hőseiről. Az első világháborús emlékművekre vonatkozó szakirodalmak szintén fontos támpontot jelentettek a kutatásomban. Közéjük tartoznak Koroknay Gyula megyei művészettörténész írásai, valamint más megyékből példaként Hadobás Pál munkája, aki az Edelény környéki világháborús emlékműveket mutatta be vagy Makó Imre, aki Hódmezővásárhely és a hozzátartozó tanyavilág emlékműveit tárta fel.

Az általam felhasznált források harmadik nagy csoportját a közgyűjteményi tartalmak képezték. A közgyűjteményi források közül elsők között emelném ki a Kovács Ákos-féle, 1981-ben történt országos felmérés anyagát, melyre 2017 nyarán bukkantam rá a Kecskeméti Katona József Múzeumban. A több mint 1000 oldalas iratanyag és a hozzá kapcsolódó 150 kép nemcsak az emlékművek számbavétele szempontjából fontos, hanem egyedülálló kortörténeti dokumentumnak is számít. A közgyűjteményi források közé tartoznak a nyíregyházi Jósza András Múzeumnak és Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárnak – a már említett – megyével foglalkozó monográfiái, és helytörténeti kötetei. Továbbá meg kell még említeni a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárában és a Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár Sátoraljaújhelyi

Fiókleveztárában őrzött dokumentumokat, elsősorban az alispáni iratokat és a képviselőtestületi jegyzőkönyveket is.

Ezek mellett két tanulmányt is publikáltam az értekezés témájával kapcsolatban: az egyik a Jósza András Múzeum Évkönyvében jelent meg 2017-ben „*A kótaji világháborús emlékmű*” címmel, míg a Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemlében 2018-ban „*A fehérgyarmati világháborús emlékmű története*” címmel.

III. Az eredmények tézisszerű felsorolása

Mivel a források nagy része eddig feltáratlan és megíratlan volt, valamint eddig nem készült még ilyen részletes, művészettörténeti, hadtörténeti és helytörténeti szempontú szintézisre törekvő összefoglalás, számos részeredményt tud felmutatni az értekezésem. Úgy gondolom, hogy kutatómunkámnak és dolgozatomnak a legnagyobb jelentősége abban rejlik, hogy sikerült minden korábbi felmérésnél részletesebb és pontos leírást adnom a két világháború közötti Szabolcs és Ung k. e. e., valamint Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegye területén található, két világháború közötti korszakban keletkezett hősi emlékművekről.

Sikerült számos új adattal kiegészíteni a korábbi kutatásokat, konkrét forrásokkal alátámasztani a meglévő feltételezéseket, különös tekintettel a sok „fehér folt” által tarkított szatmári településeket illetően.

A források felhasználásával és feldolgozásával elkészült doktori értekezés kilenc fejezetből tevődik össze. Az első fejezetként feltüntetett tartalomjegyzék és a második fejezetnek számító bevezető gondolatok után, a harmadik fejezetben foglaltam össze a kutatás céljait és módszereit. A külön alfejezetben tárgyalt közigazgatás ismertetésére azért is volt szükség, mert az elmúlt 100 évben többször is sor került kisebb-nagyobb, olykor drasztikus területi vagy közigazgatási változtatásra, többek között települések összevonására, vagy névváltoztatásra, amely így az azonosíthatóságot nehezítette meg. Ezen kívül négy olyan, hősi emlékművel rendelkező település is volt, amely a két világháború közötti időszakban Szabolcs vármegyéhez tartozott, de 1945 után átkerült a szomszédos megyék közigazgatásába. Ezért ebben a részfejezetben mindenképpen szükségesnek tartottam a helységnevek azonosítását.

A negyedik, ötödik és hatodik fejezetek az értekezés legtagoltabb részeinek számítanak. A negyedik fejezetben bemutatásra került a hősi emlékezetpolitika nemzetközi és hazai viszonyainak ismertetése, továbbá a magyarországi emlékműállítás törvényi hátterét is

prezentáltam valamennyi idevonatkozó törvény és rendelet révén. Ezek mellett az emlékművek különböző típusait is bemutattam a felhasznált források segítségével, s ezeket a felsorolásokat még jelen értekezés is ki tudta egészíteni egy újabb kategóriával, a „Hősök orgonájával”, amely megtalálható Nábrád és Tarpa községekben is. Elengedhetetlen volt az országzászló mozgalom hatásának ismertetése is, hiszen a hősi emlékmű állítási mozgalom mellett párhuzamosan jelent meg az 1920-as évek folyamán, s attól kezdve számos szabolcsi és szatmári település vagy külön-külön, vagy kombináltan, de létrehozott ilyen típusú monumentumot. A szobrászok és kőfaragók rövid pályafutásának bemutatását azért is tartottam fontosnak, mert az ő életrajzaik alapján egy képet kaphatunk arról, hogy egyes alkotók hol, mikor és milyen típusú emlékművet állítottak az országban, s milyen benyomások érték őket munkásságuk során. A fejezetet a Szabolcs és Szatmár vármegyei emlékmű állítási mozgalom különböző sikeres és sikertelen példáival, valamint az avatási ünnepségek főbb jellemzőinek ismertetésével zártam.

Az értekezés ötödik és hatodik fejezetében Szabolcs és Ung k. e. e. 32, valamint Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegye 33 településének hősi emlékműtörténetét ismertettem külön-külön, felállításuk kronológiai sorrendjében, a „fehér foltok” kiaknázásával, az ötlettől a megvalósításig és leleplezésig, nem egy esetben felvillantva az egyes monumentumok utó- és jelenkori történetét is. Az értekezésben tehát 65 településének mintegy 77 olyan hősi emlékjele került bemutatásra, amely a két világháború között időszakban keletkezett. Az eltérő számadatokra vonatkozóan az a magyarázat, hogy Nyíregyházán mintegy 12 db, míg Nagykállón 2 db első világháborús emlékjel is készült a Horthy-korszakban. A két megye első világháborús emlékműveinek a történetét kutatva azonban bizonyos nehézségekbe is ütköztem. Míg Szabolcs vármegyében már az 1920-as években kezdeményezték a háborúban elesett katonák névjegyzékének az összeállítását – mely 1929-ben *„Szabolcsi Hősök névsora”* címen kötetben is megjelent – addig Szatmár vármegye ezzel szemben kissé le volt maradva. Ennek egyik legfőbb oka az volt, hogy a megye területének jelentős része – a trianoni békeszerződés által – idegen ország fennhatósága alá került, így az ottani települések nem tudtak ennek a feladatnak eleget tenni. Ezen kívül a Magyarországon maradt Szatmár vármegyében – mint Szabolcsban – nem volt megyei szintű kezdeményezés az elesett katonák összeírására, inkább helyi (községi, települési) szinten történt meg a névjegyzékek összeállítása. A Szatmár vármegyében elesett katonák számáról így az ottani emlékműveken szereplő lajstromok, valamint a halotti anyakönyvekben szereplő információk alapján lehetett következtetni. Mindezek mellett a szabolcsi térség emlékműtörténete a megyei sajtóban is jól nyomon követhető volt, míg a szatmári települések esetében számos monumentumról nem,

vagy csak nagyon röviden tudósított a vármegye lapja. Például Vámosoroszi vagy Nagyhódos esetében egyedüli forrásként az ottani református egyházközség közlésére lehetett csak hagyatkozni, hiszen sem levéltári, sem más típusú forrás nem örökölte meg annak történetét. Fontosnak tartom megemlíteni azt a tényt is, hogy a Kocsordon 1934-ben felavatott „Székely hadosztály emlékműve” azért sem került bemutatásra az értekezésben, mert a Kratochvil Károly vezette alakulat már az első világháború befejezése után jött létre, így a monumentum – annak tartalmi mondanivalója alapján – nem tekinthető első világháborús emlékműnek.

Az értekezés másik jelentősége abban rejlik, hogy nem áll meg szigorúan a címben is szereplő időkeretek között, hanem az országzászló mozgalom révén kitekint a második világháború éveire, valamint az 1945 utáni időszakból is számos példával szolgál a megyei emlékműállításra vonatkozóan.

Annak ellenére, hogy a trianoni békeszerződés drasztikusan érintette Szabolcs, s különösen Szatmár vármegye területét, a Magyarországon maradt részekben a két világháború közötti időszakban a hősi emlékmű állítási mozgalom nagy jelentőségű volt. Ezt a megállapítást támasztja alá az a hetvennél is több nagy háborús monumentum, mely a Horthy-korszakban a két megye településein kerültek felavatásra. Az értekezés is bizonyítja, hogy ezek az emlékműállítások, valamint az azokat követő avatási ünnepségek jól illeszkedtek a korabeli hivatalos emlékezetpolitika elvárásaihoz.

A hetedik fejezetnek számító összegző gondolatok után, a nyolcadik fejezet a felhasznált irodalmat és forrásokat sorolja fel, míg a kilencedik fejezet – mint képmelléklet – a két világháború között Szabolcs és Szatmár vármegye településein felállított központi emlékműveket mutatja be.

Az értekezés keretét a célkitűzéseken túl az emlékezetpolitika nemzetközi és hazai viszonyai adják meg. Ezek után az emlékműveket ismertető fejezetek monografikus szinten jelennek meg, s mind művészettörténeti, mind hadtörténeti szempontból hiánypótló részei lehetnek egy-egy település helytörténetének.

Nyilvántartási szám: DEENK/67/2019.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Holmár Zoltán
Neptun kód: GXP6WF
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10051378

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (4)

1. **Holmár, Z.:** A 80 éves szamoszegi világháborús emlékmű.
Szabolcs-szatmár-beregi Szle. Megjelenés alatt, 1-6, 2019. ISSN: 1216-092X.
2. **Holmár, Z.:** A fehérgyarmati világháborús emlékmű története.
Szabolcs-szatmár-beregi Szle. 53 (1), 69-78, 2018. ISSN: 1216-092X.
3. **Holmár, Z.:** Első világháborús sisakok a Jósza András Múzeum gyűjteményében.
Nyházi. Jósza András Múz. évkv. Megjelenés alatt, 1-9, 2018. ISSN: 0547-0196.
4. **Holmár, Z.:** A kótaji világháborús emlékmű.
Nyházi. Jósza András Múz. évkv. 59, 273-283, 2017. ISSN: 0547-0196.

További közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (4)

5. **Holmár, Z.:** 150 éves a nyíregyházi Jósza András Múzeum.
Honismeret. 46 (6), 64-72, 2018. ISSN: 0324-7627.
6. **Holmár, Z.:** Asszók és párbajok: A vívósport története Nyíregyházán 1892-1942 között.
Szabolcs-szatmár-beregi Szle. 52 (3), 44-59, 2017. ISSN: 1216-092X.
7. **Holmár, Z.:** Egy nyíregyházi "sztár" a századfordulóról - Andris, a világ legkisebb újságírása.
Nyházi. Jósza András Múz. évkv. 58, 319-328, 2016. ISSN: 0547-0196.
8. **Holmár, Z.:** Az 1920. évi nemzetgyűlési választások Nyíregyházán.
Nyházi. Jósza András Múz. évkv. 57, 243-253, 2015. ISSN: 0547-0196.

Egyéb folyóiratközlemények (2)

9. **Holmár, Z.:** Egy nagyreményű sorozat méltó nyitása. A történeti Szatmár vármegye I.
Szabolcs-szatmár-beregi Szle. 53 (2), 134-136, 2018. ISSN: 1216-092X.

10. **Holmár, Z.:** Egy gyökeres fordulat nyomában.
Magyar Napló. 8, 64-65, 2017. ISSN: 0865-2910.

Ismeretterjesztő, népszerűsítő cikkek (3)

11. **Holmár, Z.:** Bosszú a páston Trianonért.
Történelem portál. 2 (3), 26-29, 2014. ISSN: 2064-0536.
12. **Holmár, Z.:** Sportember a reformkorból.
Történelem portál. 2 (1), 12-15, 2014. ISSN: 2064-0536.
13. **Holmár, Z.:** Magyar legenda az első labdarúgó-világbajnokságon: Orth György a chilei válogatott élén.
Történelem portál. 1 (6), 28-31, 2013. ISSN: 2064-0536.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2019.03.14.

